

Sebastià Sansó Vanrell

Tenc la sensació de conèixer el mort de tota la vida. Tot i que l'amistat encara no fos estreta, les circumstàncies de la malaltia són semblants a les d'altres membres de la família, ara menys nombrosa però més conscient d'un problema de solució incerta. El final del Chaplin no crea precedent, ja sembla una llastimosa tradició.

Sempre m'han agradat les sales grans, les que provenen de la moqueta vermella pelada per les sabates, que no ocultava el so de la fusta rànica sota els peus. Les que tenen aquells sostres alts i blancs d'enteixinats capritxosos amb làmpades que no saps molt bé com encara s'hi poden aferrar. De columnes treballades mal-leables en els claroscurs que la boira de llum del projector llança per ampliar el misteri.

I supòs que deu ser per una espècie de mística agustiniana, per la història que hi ha dins i perquè així eren quasi totes quan —no fa tants anys— jo era petit, i observava l'ambient i la posada en escena de la gent que anava entrant. Podia passar-me mitja pel·lícula sense mirar la pantalla, em bastava el decorat.

El carrer era (i és) estret, mal il·luminat i arraconat del centre. Però la soledat del paratge es rompia de sobte amb un camí d'entrada enrajolat en blanc i negre, que vestia d'etiqueta les taquilles de fusta lacada amb una dona de mitjana edat engabiada a l'interior, amb més simpatia pel seu tabac negre que no pels clients. A l'altre costat, les vitrines amb els cartells de les properes estrenes, acompanyades d'unes fotografies que deixaven aclarida quasi tota la història, a no ser que desviassis la vista premeditadament. Com jo feia.

La vidriera repartia el bar a l'esquerra i a la dreta a una escala amb un pendent perjudicial per a qualsevol nin de la meva edat. Després ja podies donar l'entrada a un senyor encorbatat per a l'ocasió i entrar dues hores —si no hi havia descans— dins l'hermetisme.

Això passava al cinema Goya de Manacor, com abans a la Sala Imperial i des-

prés al Teatre Municipal. Molts ja deuen saber el final: el primer agafa pols a una travessia (ironies de la vida) del carrer anomenat del Pou Fondo, el segon ja deu fer vint anys que es reconvertí en un bingo i el tercer malviu (cinematogràficament parlant) amb algun cicle de cinema "minoritari" els diumenges capvespre.

Va passar un temps, i recordo els multificines Chaplin com una de les meves frustracions cinèfiles: la de no haver anat mai a les dotze hores de terror. Imperdonable. En l'època d'institut sempre em va temptar la idea, però sense carnet de conduir ni pis avinent a Palma, la cosa pintava malament. I això que la madona que sempre sortia al cartell prometia; ¡feia cara de passar-ho ben puta!

També me'n recordo de les primeres setmanes després d'instal·lar-me a Palma per estudiar la carrera. Perdut del pis al bus, del bus al campus i tornar endarrera. Un dia i un altre. Però això era quan encara tenia la responsabilitat i el sentit del deure massa desenvolupat i no m'havia agafat la perversió del cinema.

De sobte em vaig acostumar a obrir el diari sempre per les darreres fulles per mirar les estrelletes de les pel·lícules de la televisió i els horaris de les sales properes. Tota una oferta de vides alienes, trames inversemblants i detectius alcoholitzats.

Però era ja l'època inicial de la decadència, quan subsistien (seguint les avingudes), el cinema Abc, l'Avenida, l'Augusta i el Rívoli un poc més amunt. I quan començaven a estirar la pota el Rialto i l'Àstòria. Quatre d'aquests sis ja no hi són.

Quan el Chaplin era referent, un motiu per anar mig adormit l'endemà a la universitat, quan pensaves seriosament que no ho tornaries a fer, que no tornaries a vetllar fins a la una o les dues per després estar en aquell estat. Però valia la pena i ara que ja m'he llicenciat, puc confessar la meva reincidència.

Quan fa un parell de mesos vaig llegir al diari la notícia del "tancament per vacances", les hipòtesis s'acaramullaren de tal manera que avui i tot m'és impossible trobar una única explicació. ¿Potser era pel tipus de pel·lícules?, ¿mas-

sa "cultes"? ¿l'ostracisme de la versió original? La resposta és no. Es pot dir que hi havia un poc de tot. Fins i tot, moltes estrenes sols s'hi podien veure allà, almenys les primeres setmanes. Tampoc es tractava de la maledicció de la sala única, perquè havien sabut subsistir, pioners en el tema de les multisales, el que semblava una encertada visió de futur. Podem tornar a tatxar l'aposta.

N'hi ha que diuen que són les baixes normals a qualsevol conflicte, els caiguts per la causa. I ara li ha tocat al Chaplin, ofegat pel calor de la canícula i per una economia i una societat que demanda o li imposen una altra cosa, un altre model.

Tal vegada la resposta més coherent sigui la de la comoditat contemporània que ens impedeix anar a peu als llocs, no fos cosa ens herniàssim. Multiaaparcaments, multioferta, multidespesa...

Ara toquen les multisales lluminoses, d'una olor quirúrgica i de preus inflats per amortitzar ràpidament l'inversió. I encara que s'ha de reconèixer que les butaques són bastant còmodes, la sensació d'estretor quan la capça s'omple arriba a ser molesta. Tot és llis, prefabricat, quadrat.

El cine ja no és el reclam, sinó que s'ha subvertit ell mateix en l'oferta complementària dins una maquinària molt més ampla, és un recurs com un altre dins el pressupost. I aquí és on hauriem de gratar si volem trobar alguna pista del per què de cada cop arriben més còpies de Steven Seagal i menys de David Cronenberg. I és que realment el cinèfil anirà allà on sigui per veure allò que realment li interessa, desgraciadament som una espècie en vies d'extinció i el panorama selvàtic no hi ajuda gens. Aparca, juga a bitlles, patina damunt el gel i si ve bé passa el temps veient una pel·lícula, la que sigui, la que et serveixi per no quedar malament davant els amics dient que no l'has vista.

Això sí, ara les taquilles són més joves..., però igual de poc agraciades. Però aquest és un tema que mereix un monogràfic que, si em deixen, algun dia escriuré. ■

